

Mat-1.1210 Matematiikan peruskurssi S1

2. välikoe 15.11.2009

Täytä selvästi *jokaiseen vastauspaperiin* kaikki otsaketiedot. Merkitse kurssikoodi-kohtaan opintojakson numero, nimi ja onko kyseessä tentti vai välikoe. Tutkinto-ohjelmakoodit ovat ARK, AUT, BIO, EST, ENE, GMA, INF, KEM, KTA, KON, MAR, MTE, PUU, RRT, TFM, TIK, TLT, TUO, YYT.

Kokeessa saa käyttää YO-kokeessa hyväksyttyä laskinta. Koeaika on 3h.

1. Olkoon $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ derivoituva funktio, josta on tiedossa seuraavia asioita: $f(0) = 1$, $f'(0) = 2$, $f''(0) = 4$ ja $f'''(0) = 8$. Tässä tehtävässä ajatellaan, että funktio on derivoituvuudensa lisäksi muutenkin hillitysti käyttäytyvä. Anna näillä tiedoilla järkevä approksimaatio arvolle $f(1)$.
2. a) Muotoile $(\epsilon\text{-}\delta)$ määritelmä funktion $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ jatkuvuudelle pisteessä $x_0 \in \mathbb{R}$ (2p).
b) Todista määritelmästä lähtien, että $f(x) = x^2 + 5$ on jatkuva kohdassa $x = 2$ (4p).
3. a) Etsi jokin yksittäisratkaisu differentiaaliyhtälölle

$$x'(t) - x(t) = e^t \sin t \quad \text{jossa } t \geq 0.$$

Vihje: Rakenna yrite funktioista e^t , $\sin t$, ja $\cos t$.

b) Tarkastellaan kuormittamattoman massajousisysteemin differentiaaliyhtälöä

$$y''(t) + 4y'(t) + 5y(t) = 0 \quad \text{kun } t \geq 0.$$

Etsi yhtälön ratkaisu alkuehdoilla $y(0) = 1$ ja $y'(0) = -1$. Jos yhtälö kuvaa massapisteen (SI-yksiköissä lukuarvot massa $m = 1$, kitkatekijä $\mu = 4$ ja jousivakio $k = 5$) liikettä tasapainoasemansa ympärillä, niin miten toista derivaattaa koskeva alkuehto $y'(0) = 1$ on fyysikaalisesti tulkittava?

4. Etsi epähomogeenisen differentiaaliyhtälön $y''(t) + 2y'(t) - 3y(t) = e^{\alpha t}$ yleinen ratkaisu, kun $\alpha \neq 1$ tai -3 . Mitä tapahtuu yleisen ratkaisun lausekkeelle kun $\alpha \rightarrow 1$?

Jokeritehtävä: Jos koeaikaa on jäljellä, niin keksipä yksittäisratkaisu tehtävän 4. epähomogeeniselle yhtälölle tapauksessa $\alpha = 1$. Jokeritehtävästä voit saada tämän välikokeen pistemääräsi yhden lisäpisteen, mutta välikokeen maksimipistemäärä on silti 24p.